

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimt ketvirtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2022 m. kovo 25 d.

Nr. 12 (1466)

Rokiškio rajono tremtiniai Uršatuose

Edmundas Petras STAŠYS

Sunku rašyti prisiminimus apie pirmus tremties metus, nes tada buvau 6 metų ir 5 mėnesių. Apie tremtyje praleistus metus tėvų neklausinėjau, atrodė, kad viską žinau, tačiau ir mama nieko nepasakojo, nes bijojo, o pradėjus rašyti – pritrūko žinių. Buvo galimybė pasiklausti kelių žmonių, kurie dar gyvi: tai mano sesuo, kuriai tada buvo treji metai ir šeši mėnesiai, ir iki šių dienų išlikęs blaivaus mąstymo draugas, kuris ir dabar gyvena Kaune, tai Daniukas Gegžnas – jam tada buvo treji metai. Ir dar viena „enciklopedija“ – Jonas Grigonis, tada jam buvo 12 metų.

Grigonių šeima tremtyje. Tagna. 1955 metai

„Tremtinio“ laikraštyje radau skelbimą, kad Joną sveikina 85 metų sukakties proga. Ilgai nelaukdamas paskambinau į LPKTS Kauno filialą. Atsiliepusi Vida Narmontienė patvirtino, kad čia tas pats mano ieškomas žmogus – Jonas Grigonis, dabar gyvenantis Rokiškyje ir priklausantis Rokiškio filialui. Gavau telefono numerį. Susiskambiname ir susitarėme susitikti, nes yra apie ką pasišnekėti.

Susitikome Rokiškio rajone, jo žmonos tėviškėje, nors abu jau garbaus amžiaus, bet vasaras dar leidžia kaimė ir labai gražiai tvarkosi. Jonas padovanojo 1950 m. tremtyje darytą nuotrauką. Šis susitikimas įkvėpė viską aprašyti – tą ilgą kelionę, trukusią net 10 metų.

Kaip ir visų tremtinių, taip ir mūsų šeimos tremties pradžia beveik tokia pati.

(keliamo į 6 psl.)

Istorija apie Bronislavą Kairytę-Rusteiką

Mano šeima gyveno Skliausčių kaime, Eržvilko seniūnijoje (tuo metu valsčiuje), Jurbarko rajone. Buvo 1949 m. kovo 25 diena, kuomet prieš piet atėjo stribai. Skeyrė 20 minučių pasiruošimui išvykti iš namų bei leido pasiimti tiek daiktų, kiek pajėgiame panešti. Mano mamai tuo metu buvo 44 metai, man – 14 metų. Tėvo namuose tuo metu nebuvo, viešėjo pas gimines, todėl ir neišvežė.

Bronislava Rusteika (kairėje) su bendradarbe Ona Prosevičiene

Žinojome, jog paskundė kaimynas J. Jonikas. Jis žinojo, kad buvome pardavę kiaulę ir turėjome pinigų. Prašė paskolinti, bet mama nedavė. Tuomet pagrasino, kad mums greitai nieko nereikės. Po kelių dienų atvyko stribai. Jie konfiskavo mūsų turtą: dvi karves, telyčią, penkias žąsis, 10 kalakutų, dvi avis su penkiais ėriukais, tris kiaules, devynias vištas ir kumelę. Taip pat ir visus padargus, grūdus, bulves rūsyje, namą, tvartą, daržinę ir viską, kas juose buvo.

Mus išvežė iš Varlaukio geležinkelio stoties. Iki ten mus su mama atvežė arkliais kinkytu vežimu. Kinkinių stribai pasiėmė ir kaimyno Cibulsko. Stotyje ant bėgių jau laukė trys vagonai. Į vieną iš jų, kuriame jau buvo 41 žmogus, nuvarė ir mus. Vėliau atvažiavo ešelonas iš Tauragės, ir mūsų vagonus prijungė prie sąstato. Dar kelis vagonus prijungė ir Viduklės geležinkelio stotyje.

Vagone trūko oro, maisto ir vandens. Važiavome 17 parų be sustojimo.

(keliamo į 7 psl.)

Didelio pasiaukojamo darbo ir drąsos vaisius – „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“

Lietuvos Respublikos Seimas praėjusių metų gegužės 13 dienos posėdyje pritarė iniciatyvai 2022-uosius skelbti proginiiais metais, skirtais pagerbti žymias asmenybes, paminėti išskirtinių įvykių sukaktis. Į šių įvykių ratą įsikomponavo ir 1972 m. pradėtos leisti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 50 metų sukaktis, oficialiai pripažįstant jos svarbą lietuvių tautai bei Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo keliui, pralaužus sovietų „geležinę uždangą“ nušviečiant pasauliui buvusią tikrąją padėtį okupuotoje Lietuvoje. Tad vienu kitu epizodu trumpai pažvelkime į buvusią tuometinę aplinką, kiek plačiau į „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ (toliau – „LKBK“) nueitą kelią.

Per visą Sovietų sąjungos gyvavimo vyko tikinčiųjų persekiojimas, nesvarbu kuriai konfesijai jie beprilausytų. Ypač nuožmiai buvo persekiojami dvasininkai. Spaudoje buvo pateikti politinių represijų aukų reabilitavimo komisijos prie Rusijos prezidento pirmininko Aleksandro Jakovlevo vienoje spaudos konferencijoje išsakyti statistiniai duomenys. Pagal juos sovietų valdžios metais buvo sunaikinta 200 tūkstančių dvasininkų. Dvasininkai ir vienuoliai buvo kankinami: šaudomi, smauginami, apliejami vandeniu ir sušaldomi.

Krauju buvo pasrūvusi ir Lietuva. Tuo tarpu sovietinės propagandos lū-

pomis buvo šlovinamas Stalinas, „tautų išvaduojoja“ Raudonoji armija, atnešusi ir Lietuvai „laimingą gyvenimą“...

Per pirmąją sovietų okupaciją nužudyta 15 lietuvių katalikų kunigų, suimti savo kraštui labiausiai nusipelnę žmonės. Antrą kartą okupavus Lietuvą, žuvo per 20 tūkst. kovojusių už Lietuvos laisvę partizanų.

(keliamo į 5 psl.)

Jungtinės Tautos paragintos nedelsiant imtis veiksmų, užtikrinant neskraidymo zoną virš Ukrainos

Grupė parlamento narių inicijavo rezoliuciją, kuria Jungtinių Tautų Organizacija raginama nedelsiant imtis veiksmų, užtikrinant neskraidymo zoną virš Ukrainos.

„Šia rezoliucija demokratinę Europą raginame siekti, kad Ukrainoje būtų atidaryti humanitariniai koridoriai civiliams, kad būtų saugomi humanitarinės paramos konvojai, o virš šių koridorių, taip pat virš Ukrainos atominė elektrinių bei branduolinių atliekų saugyklų, oro erdvė būtų paskelbta neskraidymo zona“, – sakė Seimo narė Irena Haase.

Demokratinės valstybės paragintos tiekti Ukrainai oro gynybos sistemas ir kitą ginkluotę, nedelsiant uždaryti savo oro erdvę ir uostus Rusijos Federacijos lėktuvams bei laivams, rezoliucija siekiama skelbti papildomas sankcijas Rusijos Federacijai ir Baltarusijos Respublikai, prisidedančiai prie Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje.

Už Seimo rezoliuciją „Dėl aktyvių priemonių Ukrainos civilių gyventojų bei kritinės infrastruktūros saugumui užtikrinti“ (projektas XIVP-1420(2) vieningai balsavo 100 balsavime dalyvavusių Seimo narių.

Lietuvos Respublikos Seimas Rezoliucija

Dėl aktyvių priemonių Ukrainos civilių gyventojų bei kritinės infrastruktūros saugumui užtikrinti

2022 m. kovo 17 d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas būdamas sukrėstas dėl civilių gyventojų aukų ir Rusijos kariuomenės apsiaustuose Ukrainos miestuose kilusios humanitarinės katastrofos;

atsižvelgdamas į Ukrainos Prezidento 2022 m. vasario 28 d. prašymą Ukrainos oro erdvę paskelbti neskraidymo zona;

sveikindamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 2022 m. kovo 2 d. rezoliuciją „Dėl agresijos prieš Ukrainą“;

pabrėždamas, kad įvestos sankcijos Kremliui režimui pakenks, bet jo nesustabdys, todėl Vakarai turi būti pasiruošę tvirtai atremti Rusijos agresiją;

vertindamas Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitų Vakarų šalių įvestas griežtas sankcijas Rusijos Federacijai dėl jos vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą ir teikiamą finansinę, karinę paramą Ukrainai;

reikšdamas palaikymą ES šalies kandidatės statuso suteikimui Ukrainai;

smerkia Rusijos Federacijos, bendrininkaujant Baltarusijos Respublikai, vykdomą plataus masto karinę invaziją, vykdomus nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus prieš suverenią Ukrainą ir jos žmones, kai vykdomas iki šiol pasaulyje neregėto masto milijonus gyventojų

turinčių miestų bombardavimas balistinėmis ir sparnuotomis raketomis, bombonešių oro smūgiais ir sunkiąja artilerija;

reiškia palaikymą Ukrainos gynėjams ir šalies piliečiams Ukrainos kovoje su neišprovokuotą agresiją ir neteisėtą karą pradėjusia Rusijos Federacija bei reiškia visapusišką paramą Ukrainai, kovojančiai už savo laisvę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą;

ragina JTO nedelsiant imtis veiksmų užtikrinant neskraidymo zoną virš Ukrainos, siekiant išvengti didelių civilių aukų;

kreipiasi į demokratinę valstybių parlamentus ragindamas, kad, kol bus ruošiamos techninės priemonės neskraidymo zonai užtikrinti, šios šalys siektų humanitarinių koridorių Ukrainos teritorijoje atidarymo, pirmiausia išnaudojant Jungtinių Tautų mechanizmą arba įsteigiant norinčių ir galinčių valstybių koaliciją, kad civiliai gyventojai galėtų saugiai išvykti iš karo veiksmų zonų bei Rusijos Federacijos neteisėtai užimtų ir kontroliuojamų teritorijų, bei būtų apsaugoti humanitarinės paramos konvojai; o virš minėtų teritorijų, taip pat virš Ukrainos atominė elektrinių bei branduolinių atliekų saugyklų oro erdvę paskelbtų neskraidymo zona;

pažymi, kad neskraidymo zonos paskelbimas atvertų kelią imtis aktyvių priemonių, kad Jungtinių Tautų taikdariai galėtų užtikrinti humanitarinių koridorių ir Ukrainos atominė elektrinių bei branduolinių atliekų saugyklų saugumą;

ragina demokratinę valstybes tiekti Ukrainai ginkluotę, prioritetizuojant oro gynybos sistemas, kurios padėtų gelbėjant civilių gyventojų gyvybes;

kviečia demokratinę valstybių parlamentus raginti savo šalių vyriausybes skelbti papildomų sankcijų Rusijos Federacijai bei Baltarusijos Respublikai, prisidedančiai prie Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, įvedimą;

ragina demokratinę valstybes nedelsiant koordinuotai uždaryti savo oro erdvę bei uostus Rusijos Federacijos lėktuvams bei laivams;

ragina ES valstybes nares užtikrinti, kad valstybėms, fiziniams ir juridiniams asmenims, mėginantiems apeiti ES sankcijas, būtų taikomos antrinės sankcijos;

ragina ES valstybes nares ir jų parlamentarus sutelkti didžiausią politinę paramą Ukrainai ir sudaryti sąlygas ES institucijoms imtis veiksmų, kad Ukrainai nedelsiant būtų suteiktas ES šalies kandidatės statusas ir pradėtas derybų procesas.

Povilas Jakučionis 1932–2022

Eidamas 91-uosius, kovo 19 d. Amžinybėn iškeliavo Laisvės kovų dalyvis, buvęs politinis kalinys, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Garbės pirmininkas, buvęs Seimo narys, architektas, dr. Povilas Jakučionis.

P. Jakučionis gimė Pajiesio kaime, Kauno rajone. 1942–1948 m. mokėsi Kauno Jėzuitų gimnazijoje. 1948–1954 m. už antisovietinę veiklą kalintas Vorkutos ypatingojo režimo lageriuose. 1956 m. baigė Kauno 3-iąją darbo jaunimo vidurinę mokyklą. 1961 m. baigė Kauno politechnikos institutą ir įgijo inžinieriaus statybininko specialybę. 1969–1974 m. studijavo Vilniaus inžinerinio statybos instituto aspirantūroje. 1974 m. apgynė architektūros mokslų daktaro disertaciją.

1961–1974 m. buvo Švenčionių rajono architektas, 1974–1992 m. – Valstybinio kolūkių statybos projektavimo instituto projektuotojas, skyriaus viršininkas, firmos „Krašto projektai“ vyriausiasis architektas. 1992–1996 m. ir 2000–2008 m. – Seimo narys, dirbo Švietimo, mokslo ir kultūros komitete, buvo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų bei Peticijų komisijų narys.

1996–2001 m. – Valstybinės paminklosaugos komisijos narys, 1998–2001 m. – komisijos pirmininkas. 2000–2003 m. ėjo Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nario pareigas.

Nuo 1989 m. priklausė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai, nuo 1991 m. – sąjungos Vilniaus bendrijos tarybai. Nuo 1999 m. buvo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatoriai) narys. Mokslinėje ir periodinėje spaudoje paskelbė apie 200 mokslinių ir publicistinių straipsnių, parašė kelias knygas.

P. Jakučionis ilgus metus buvo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininku. Jis buvo šios organizacijos siela ir sąžinė, idėjų generatorius ir tas amžinas variklis, be kurio mūsų organizacija nebūtų tapusi svaria ir reikšminga. LPKTS veiklą nuolat lydėjo Jo išmintis, sumanymai ir vertingi patarimai. Jam labai rūpėjo jaunimo ugdymas ir švietimas, Lietuvos krašto gynyba, istorinio atminimo įamžinimas. Daugeliui iš mūsų jis buvo Mokytojas iš didžiosios raidės. Tai skaudi netektis visai Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendruomenei. Išeina mūsų ažuolai...

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir šeimos artimuosius bei visą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos bendruomenę.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, valdyba ir taryba

LPKTS XXVI suvažiavime Kauno karininkų ramovėje. 2019 metai

LPKTS Garbės pirmininkas Povilas Jakučionis visuomet uždegdavo sąskrydžio aukurą...

Įvykiai, komentarai

Kaip padaryti, kad ir vilkas būtų sotus, ir avis sveika?

Štai tokius uždavinius nuolat tenka spręsti Ingridos Šimonytės vyriausybei. Ir visi jie tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su Rusija: taip buvo su „Belaruskaly“ trašų tranzitu per Lietuvą, toks pat uždavinys iškyla šiandien su Rusijos ir Baltarusijos krovinių gabenimu Lietuvos keliais. Pirmuoju atveju trašų tranzitą pavyko sustabdyti tarptautinėmis priemonėmis, antraip Lietuvai būtų brangiai kainavusios sutarčių netesybos (nepaisant to, opozicija pradėjo rypuoti, jog dabar žlugdomi „Lietuvos geležinkeliai“ ir Klaipėdos jūrų uostas).

Šiandien pilietinės visuomenės iniciatyva iškilo klausimas dėl kelių blokados: pastebėta, kad labai išaugo vilkikų su rusiškais numeriais srautai Lietuvos keliais, be to, įkvėpė ir pavyzdys, kai prieš porą savaitių Lenkijoje aktyvistai blokavo sunkvežimius, važiuojančius į Baltarusiją ir Rusiją per Lenkiją ir vežančius prekes, kurioms netaikomos Europos Sąjungos sankcijos. Tačiau Lenkijos valdžia atkreipė dėmesį, kad per sieną gabenamos ir prekės, kurioms buvo taikomos sankcijos. Vadinas, ES įvestas sankcijas Rusijai ir Baltarusijai galima apeiti panaudojant vilkikus, nes kelių transportas ir toliau vyksta be didesnių trikdžių, kadangi iki šiol nėra embargo krovinių gabenimui keliais į Rusiją ir Baltarusiją. Todėl Lenkijos vyriausybė jau svarsto, kaip šią praktiką pažaboti – prašoma išplėsti ES sankcijas, įskaitant ir krovinių tranzitui keliais.

Taigi pirmadienį Lietuvoje aktyvistai pasienyje su Baltarusija irgi surengė blokadą, kur tik policijos pareigūnų pastangomis pavyko išvengti masinių muštynių, nes rusų vilkikų vairuotojai gerokai įsiuto. Žinoma, jie pasirodė visu savo gražumu, grašindami kitą kartą „atvažiuoti su ka-

lais“, kita vertus, iš jų nieko kito ir nereikėjo tikėtis, na, o jeigu jau visai sąžiningai, tai ne ką geresni ir mūsų vilkikų vairuotojai: pasižiūrėjus, kokias nuomones jie reiškia socialiniuose tinkluose, gali likti nesupratus – ar čia Lietuvos vairuotojai kalba, ar užkietėję rusai putinistai?

Kaip bebūtų, Lietuvoje užvirė karštos diskusijos dėl Kaliningrado srities blokados. Prezidentūra pateikė savo poziciją: „Tranzitas į Kaliningrado sritį šiai dienai turi būti užtikrintas, nes nėra kitokio sprendimo Europos Sąjungoje. Šitokį sprendimą turi priimti Europos Sąjunga, ir Lietuva turi laikytis tarptautinių įsipareigojimų ir svarstyti viską teisingai pagal tarptautinę teisę“. „Reikėtų pasakyti pirmiausia tai, kad stabdyti turime ne vilkikus, o prekybą, tai yra pagrindinis dalykas, nes vilkikai atspindi ir kitą labai svarbų visos ES įsipareigojimą, tai yra tranzitą į Kaliningrado sritį. Prezidentas sieks, kad ES šie sprendimai būtų įgyvendinti ir šiandien matome tikrai didelę pažangą“, – antradienį „Žinių radijui“ sakė Prezidento vyriausioji patarėja Irena Segalovičienė. Anot jos, Prezidentas Gitanas Nausėda pasisako už Rusijos ekonominę bei energetinę embargą, ir

tai yra ta politinė kryptis, kurios prezidentas ragina laikytis ES šalis tam, kad būtų integruotas visų ES šalių veikimas užtikrinant Rusijos energetinį embargą bei stabdant prekybą.

Tad Lietuvos pozicija aiški (kaip ir Lenkijos) – tik ES nutarimu galima sustabdyti tranzitą į Kaliningradą. O kol kas G. Nausėda šikart teisus. Lietuvai Kaliningrado sritis – išskirtinis atvejis, nes tai ne šiaip pasienio blokavimas, kai iš ES neleidžiama įvežti ar išvežti prekes, keliaujančias pagal principą „ES gamintojas – rusų pirkėjui“ (arba „rusas gamintojas – ES pirkėjui“). Šiuo atveju veikia principas „rusas – rusui“. Sutikite, skirtumas esminis. Todėl būtinas tarptautinis sprendimas.

Deja, mūsų entuziastų noro staiga imti ir užblokuoti kelius į Kaliningrado sritį ar į Baltarusiją toks šaltas protas nepaveiks. (Kaip čia neprisiminti 1994 m. įvykdyto tilto per Bražuolės upę sprogdinimo – tada irgi buvo noro sustabdyti traukinių iš Kaliningrado eismą, laimė, provokacija nesibaigė tragedija visomis prasmėmis. Tiesą sakant, ir šiandien neišku, kas tai buvo – kvaila iniciatyva ar apgalvota provokacija?) Greičiausiai pasipils kaltinimai, kad nereikia

dabar bijoti rusų, jie dabar dantis išsidaužė Ukrainoje, nepajėgūs pulti ir t. t. Bet leiskite paklausti, o kas beliks rusams, kai jų viena iš labiausiai militarizuotų sričių bus atkiršta? Tai jau net ne preteksto klausimas, tai visomis prasmėmis Kaliningrado išlikimo klausimas, ir tikėtis, kad Kremlius susitaikys su tokia padėtimi, reikėtų visiškai nesigaudyti realybėje – pavyzdžiui, Ukraina nieko Rusijai neblokavo, bet ir tai ją rusai užpuolė! Pasak vieno komentatoriaus, socialiniame tinkle „Facebook“ aptarinėjančio šią situaciją, „ko tik nepadarys į kampą užspeista žiurkė – „pralaužti blokadą“ galėtų bandyti Kaliningrado, Baltarusijos pajėgos ir kažkiek iš 5-os kolonos, bei šaukiant rezervistus. Mirtinai rizikinga, bet naudojant raketinius smūgius, gali pabandyti. Bet atidarius antrą frontą – cheminiai ir atominiai ginklai tikrai taptų galimais pasirinkimais.“ Kitas komentatorius dar geriau apibūdino situaciją: „Visi tik ir šneka, kaip bus negerai, kai uždarys Suvalkų plyšį. Tai neduokime tiesioginio preteksto uždaryti. O prekybos blokada yra kas kita – reikia neprekiuoti su Rusija.“

Pabaigai, kad nekiltų abejonių dėl to, reikia ar nereikia užblokuoti Kaliningrado sritį, atsakymas – reikia. Bet tai turi būti padaryta visos ES sprendimu. Galų gale Rusijai liks jūrų ir oro kelias – galės pasirūpinti savo piliečiais, kad jie nepradėtų badauti!

Cinizmas – pagrindinis agresoriaus ginklas

Niekas nesitikėjo, kad Rusija taip įklims Ukrainoje... Pasirodė pranešimų, kad rusai jau buvo prisištam-pavę medalių „Už Kijevo paėmimą“, „Už Odesos paėmimą“ ir t. t. Bet nei Kijevo, nei Odesos rusams neregėti! Pasak karinių apžvalgininkų, Rusijos pajėgos kai kuriuose ruožuose pereina į gynybos pozicijas, t. y. „apsikasa“. Tai nereiškia, kad jos priverstos gintis nuo puolimą pradėjusios ukrainiečių kariuomenės – nei ukrainiečiai perėjo į puolimą, nei visais frontais rusams reikia gintis. Tačiau akivaizdu, kad agresorius stokoja pajėgų tęsti puolimą visomis kryptimis. Užtat bombarduoti Ukrainos miestus ir gyvenvietes rusams netrūksta nei cinizmo,

nei bombų. Tik štai bėda dėl patirtų nuostolių – niekaip neišsina jų nuslėpti net nuo savo gyventojų.

Buvęs Ukrainos vidaus reikalų ministras Arsen Avakov skelbia ištrauką iš Rusijos vidinio dokumento apie nuostolius iki kovo 18 d.: negrįžtami operatyviniai-kariniai nuostoliai RU ginkluotose pajėgose 12 814, o privačios karinės kompanijos – dar 4451 žuvusių. Iš viso – 17 265.

Tuo pat metu teigiama, kad prokremliško bulvarinio leidinio „Komsomolskaja Pravda“ duomenimis, Rusijos gynybos ministerija pripažįsta iki kovo 20 d. Ukrainoje žuvus 9861 Rusijos kari ir dar 16 153 buvo sužeisti (tai čia be nacionalinės

gvardijos ir kitų kadyrovininkų nuostolių bei privačios karinės kompanijos). Paskelbti skaičiai tikslūs ar ne, nesiimsiu spręsti, nes keistokas šis šaltinis. Bet ukrainiečių viešai skelbiami okupantų nuostoliai tikrai yra sumažinti ir gali būti, kad visi ekspertai vėl stipriai klysta (ne pirmas kartas) vadindami juos padidintais.

Atsivertus Kremliaus dezinformacijos šaltinius matosi, kad rusai jau džiūgauja laimėję karą. Beliko tik užbaigti, kas pradėta. Rusijos Federacijos gynybos ministerija taip pat pareiškė, kad nacionalistai planuoja įrengti įtvirtintus ugnies taškus Odesos ir Černigovo ligoninėse: „Odesoje ir Černigove pacientai

skubiai išrašomi iš gydymo įstaigų, įskaitant ir sunkios būklės, kad nacionalistai šiuose pastatuose įrengtų įtvirtintus ugnies taškus, taip pat karinės technikos ir amunicijos sandėlius“.

Įsivaizduojate? Būtent taip ruošinama dirva naujiems kariniams nusikaltimams – ligoninių naikinimui. Koku niekšu reikia būti, kad kurptum tokį planą? Jau „išvadavę“ griuvėsiais paverstą Volnovachos miestelį okupantai pripažįsta, kad 85 proc. statinių neįmanoma atstatyti. „Vaduoja“ toliau, – rašo savo pasakyroje „Facebook“ mūsų krašto apsaugos ministras.

Parengė
Gintaras MARKEVIČIUS

Lietuvos ir Nyderlandų premjerų susitikime – dėmesys Ukrainai

Kovo 21 d., pirmadienį, Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė susitiko su Nyderlandų Ministru Pirmininku Marku Rutte. Susitikimo metu aptartas Rusijos karas prieš Ukrainą, Europos Sąjungos ir NATO šalių parama Ukrainai, tolesnės sankcijos agresorėms Rusijai ir Baltarusijai, atsakas į blogėjančią saugumo situaciją Europoje ir viso NATO rytų flango stiprinimas bei energijos išteklių kainos.

I. Šimonytė padėkojo Ministrui Pirmininkui M. Rutte už Nyderlandų dalyvavimą NATO priešakinėje pajėgose Lietuvoje ir už sprendimą didinti Lietuvoje dislokuotų karių skaičių, tuo reikšmingai prisidedant prie NATO rytų flango saugumo.

Premjerė pabrėžė būtinybę pereiti nuo NATO atgrasymo prie gynybos strategijos mūsų regione.

Premjerė akcentavo, kad būtina toliau visais įmanomais būdais remti Ukrainą, kovojančią ne tik už savo nepriklausomybę, bet ir visos Euro-

pos taiką bei stabilumą. Itin svarbu glaudžiau koordinuoti tarptautinės bendruomenės veiksmus, toliau didinti spaudimą Rusijai ir jos bendrininkei Baltarusijai, plėsti bei griežtinti joms įvedamas sankcijas. „Didžiausia politinė parama Ukrainai

būtų ES žinia apie spartinamas procedūras dėl ES kandidatės statuso“, – pabrėžė premjerė. Pokalbio metu taip pat buvo aptarta A. Lukašenkos vykdyta hibridinė ataka prieš Lietuvą ir visą ES, pasinaudojant nelegalios migracijos srautais, situacija Moldovoje ir Sakartvele bei Kinijos iššūkis tarptautine teise ir taisyklėmis paremtai pasaulio tvarkai.

LRV informacija

Gintaro laše – mano Lietuva

Angelina VENIULIENĖ

Po LPKTS Jurbarko filialo ataskaitinio rinkiminio susirinkimo į antrąjį valdybos posėdį susirinko visi valdybos nariai pakalbėti apie būsimus darbus, pasidžiaugti savo bendražygių apdovanojimais.

Irena Oičenkienė pristatė savo projektą „Laisvės Šaukliai“, kuris skirtas Juozo Kasparaičio-Šilo 110-osioms gimimo metinėms. Renginyje numatomas gegužės 19 d. per Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną.

Gedulo ir vilties dieną visuomet minime Lybiškiuose kartu su bibliotekos vedėja Laimute Keteriene ir Eržvilko gimnazija. Iš čia nuo 1941 m. birželio 14 d. buvo tremiami Lietuvos gyventojai į Sibiro plotybes. Jurbarko miesto kapinėse prie paminklo kartu su Jurbarko kultūros

nė ir koncertmeisteris Arūnas Samys, kuris dirba visuomeniniais pagrindais. Ansamblis koncertavo visuose mūsų minėjimuose, taip pat buvo pakviestas į Žindaičių kultūros centro renginį, skirtą Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai. Kartu su ansambliu dalyvavo K. Glinskio teatro režisierė Danutė Budrytė-Samienė ir skaitovė bei seserys Anžela ir Gitana.

Lietuva ir Ukraina – šiandien svarbiausi žodžiai. Posėdyje skambėjo abiejų šalių himnai ir dainos, kraštiečių prisiminimai dienoraštyje, eilės ir ašaros, virpuly balse. Džiū-

LPKTS Jurbarko filialo aktyvas

Daug gražių koncertų surengia ansamblis „Versmelė“

centru prisimename ištremtuosius ir negrįžusiuosius. Sugrįžę į Krašto muziejų pasidalysime prisiminimais, žiūrėsime sukurtus filmus apie tremtį. Už šį projektą atsakingos Angelina Veniulienė ir Irina Pažereckienė.

Labai daug bendradarbiaujame su Jurbarko šauliais. Kartu rugpjūčio mėnesį organizuosime paminėjimą, skirtą Juozo Kasparaičio 110-osioms gimimo metinėms, jo tėviškėje.

Ketiname daug keliauti. Už tai atsakingas Jonas Kvietkus. Kartu su bendruomene rengsime valstybines ir bažnytines šventes. Džiaugiamės, kad turime ansamblį „Versmelė“, už kurio veiklą atsakinga Nijolė Kiudie-

gino apdovanojimai, malonus bendravimas.

LPKTS valdybos posėdžio (vasario 26 d.) nutarimu buvo paskirti apdovanojimai žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ LPKTS Jurbarko filialo valdybos nariams Eliutei Bučinskienei, Arūnui Samiui ir pirmininkei Irinai Pažereckienei. E. Bučinskienei ir I. Pažereckienei apdovanojimai buvo įteikti valdybos posėdžio metu, o A. Samiui (tremtinio sūnui) – renginyje Žindaičiuose.

Džiaugiamės atliktais darbais ir pasiekimais ir tikimės toliau sėkmingai ir draugiškai dirbti „Vardanotos Lietuvos“.

Sveikiname

Medžiais bėga juokas,
Vėjas neša viltis.
Užsimerkus matau vaikystės pievas,
Atsimerkus smilkiniai jau, gražūs, balti.
Laikas stumia į priekį,
Kviečia praeity nepaklyst.
Susisukus į dabarties šiltą glėbį,
Lauksim, kada gėlės vėl pražys.
Pavasario dainom atlėks saulė,
Gimimo diena šypsenų atneš,
Ir kasdien mes dėkosim pasauliui,
Ačiū, kad turim Tave.

90-ojo gimtadienio proga sveikiname Valeriją BALNIENĖ, 1941 metų tremtinę. Ji buvo tremta du kartus, tačiau išliko be galo šiltu, pozityviu ir mielu žmogumi. Valerija palietė daugelio žmonių širdis ir toliau skleidžia pasaulyje šviesą.

Onutė su vaikais ir anūkais

***

Gražaus 75-ojo gimtadienio proga sveikiname Vidą NARMONTIENĖ. Linkime geros sveikatos, neblėstančios energijos, artimųjų ir bendražygių meilės. Ilgiausių metų!

LPKTS Kauno filialas

***

Joaną KAUSIENĖ gražaus jubiliejaus proga sveikina vyras Vitalis ir visa šeima. Linkime nenustoti šypsotis, mylėti, būti mylimai ir ilgiausių metų!

***

Garbingo 85-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Julijų LUKI, LPKTS Jonišio filialo valdybos ilgametį pirmininką, TS-LKD partijos Jonišio skyriaus pirmininko pavaduotoją, Lietuvos šaulių sąjungos šaulį, apdovanotą LPKTS I, II ir III laipsnių žymenimis „Už nuopelnus Lietuvai“, TS-LKD sidabrinu ir auksiniu ženklais „Lietuvos ažuolui“, Lietuvos šaulių sąjungos 100-mečio proga apdovanotą „100-mečio medaliu“. Minint didžiųjų trėmimų 70-metį, apdovanotas ir Jonišio rajono savivaldybės Padėkos ženklui už aktyvią visuomeninę veiklą, puoselėjant politinių kalinių ir tremtinių atminimą Jonišio krašte.

Mielas Juliau, AČIŪ už tarnystę mums ir Lietuvai. Sveikatos Tau, ryžto ir sėkmės darbuose, šviesių ir laimingų metų, kurie dar ateis...

LPKTS Jonišio filialas

***

Gražaus 85-ojo jubiliejinio gimtadienio proga sveikiname filialo narį, buvusi tremtinę Joną Adomą RIMKEVIČIŪ. Linkime, kad jubiliejinis gimtadienis širdy pasėtų naujų jėgų, stiprios sveikatos ir visada lydėtų Aukščiausiojo globa.

LPKTS Palangos filialas

***

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname filialo narius, gimusius kovo mėnesį:

Vincę PAPAURĖLYTĖ-VASIULIENĖ – 85-ojo,

Dalią BARTININKAITĖ-SAKAVIČIENĖ ir

Rimantą ČYPA – 70-ojo,

Viktorą GONČARUKĄ ir Antaną PRUNSKŪ – 65-ojo.

Su pavasario aušra, su skambančia gimtinės laukų vyturio giesme linkime stiprios sveikatos, neblėstančios energijos. Telydi Aukščiausiojo palaima.

LPKTS Rokiškio filialas

Skelbimas

Balandžio 9 d. (šeštadienį) 11 val. Radviliškio greitosios medicinos pagalbos salėje, Gedimino g. 9 (prie filialo būstinės) įvyks LPKTS Radviliškio filialo metinis ataskaitinis susirinkimas-konferencija.

Jeigu dėl kvorumo šis susirinkimas-konferencija neįvyktų, pakartotinis susirinkimas su ta pačia darbotvarke ir toje pačioje vietoje vyktų balandžio 23 d. 11 val.

Kviečiame aktyviai dalyvauti. Bus galima susimokėti nario mokesčių. Įėjimas su apsauginėmis kaukėmis. Teirautis tel. (8 422) 57 161, 8 605 86 684, 8 614 40 974.

LPKTS Radviliškio filialo valdyba

Didelio pasiaukojamo darbo ir drąsos vaisius – „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“

(atkelta iš 1 psl.)

Taip pat vykdyti masiniai kunigų ir tikinčiųjų areštai, deportacijos. Lietuvių išeivijos tyrinėtojo A. Damašio duomenimis, sovietai iš Lietuvos į Sibirą ir į kitas vietas ištrėmė 480 tūkstančių gyventojų. 1946 m. sovietų buvo suimtas ir sušaudytas nepalaužiamas dvasios didelis Lietuvos patriotas Telšių vyskupas Vincentas Borisevičius, suimti ir įkalinti vyskupai P. Ramanauskas, T. Matulionis, buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministras – Vilniaus arkivyskupas M. Reinyš, 1944–1953 metų laikotarpiu buvo nuteisti 364 kunigai.

Mirus Stalinui, okupacinis režimas Lietuvoje kiek sušvelnėjo, tačiau persekiojimai anaipol nesiliovė. Nepaisant spaudimų ir susidorojimų, vis atsirasdavo drąsuolių būrių, kovojančių už tautos išlikimą ir tikėjimo laisvę. Kūrėsi pagrindinės organizacijos, nelegalūs vienuolynai, pradėta intensyviau leisti pagrindinė katalikiškos-tautinės krypties spauda, susikūrė ir pagrindinė kunigų seminarija.

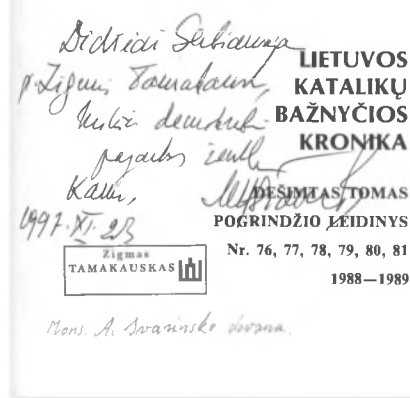
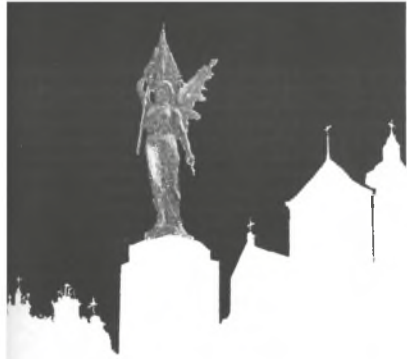
Profesorius Juozas Brazaitis „LKBK“ pirmojo tomo išangoje rašo: „Kova prieš religiją, Bažnyčią ėjo kartu su kova prieš tautinę sąmonę. Religinė ir tautinė sąmonė visuomet buvo glaudžiai sutapusios Lietuvoje, o ypač išorinio pavojaus metu“.

„LKBK“ pateikdama gyvus faktus, rodė pasauliui tikrąją religinę padėtį okupuotoje Lietuvoje, persekiojimą bei nepalūžusią mūsų tautos savimonę, atkaklumą, gyvą tikėjimą bei viltį. Taigi šis leidinys virto registruotų sovietinės valdžios nusikaltimų metraščiu, vieša tribūna, gąsdinęs partokratiją net iki 1989-ųjų, mūsų tautinio atgimimo nesulaikomo bangos pliūpsnio.

Didelį aktyvumą planuojant leisti pagrindžio sąlygomis leidinį, kuris informatyviai atspindėtų Bažnyčios persekiojimą, parodė Vilkaiviškio vyskupijos veiklių kunigų būrelis. Šį sumanymą 1972 m. įgyvendino ypač savo veiklumu pasižymėjęs tuometinis minėtos vyskupijos kunigas Sigitas Tamkevičius. Šiam kunigui, dalijantis mintimis su buvusiu tremtyje vyskupu Vincentu Sladkevičiumi, gimė sumanyto leidinio pavadinimas. Vyskupas, laimindamas šį kilnų sumanymą, pasiūlė leidinį pavadinti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“, tapdamas ir šio leidinio krikštateviu. Toliau, kaip teigia savo prisiminimų virtinėje, kardinolas Sigitas Tamkevičius, – „gavęs vyskupo palaiminimą, su paruoštu leidiniu nuvykau pas Joną Danylą SJ, nes tokiam svarbiam žingsniui reikėjo gauti savo tiesioginio vyresniojo (tuo metu jis ėjo Lietuvos Jėzuitų provincijolo pareigas) leidimą“. Sumanymui pritarė. Įdomu pažymėti, kad kunigas J. Danyla „LKBK“ Nr. 62 savo atvirame laiške ateistui Broniui Jauniškiui, remdamasis tikrais faktais, demaskavo jo šmeižikišką melą apie vienuolynų gyvenimą.

Įdomus skaitytojams ir „LKBK“ Nr. 19 paskelbtas žinomo poeto Tomo Venclovos pareiškimas Lietuvos komunistų partijos centro komitetui, kuriame jis prašosi išleidžiamas į užsienį. Šiame pareiškime jis pažymi komunistinės ideologijos klaidingumą, vykdomas represijas, nurodo savo norimo išvykimo priežastis.

Kronikos numeriuose gausu žinių apie tikinčiųjų mokinių, mokytojų ir kitų darbuotojų persekiojimą, prieš

„LKB Kronikos“ talkininko mons. Alfonso Svarinsko įrašas

juos taikytas represijas, paskleistus melus, sovietinės valdžios stengimąsi griauti Bažnyčią ne tik iš išorės, bet ir iš jos vidaus.

Pagrindinės „LKBK“ vyriausiuoju redaktoriumi ir pagrindiniu koordinatoriumi vienuolika metų buvo kunigas Sigitas Tamkevičius. Pirmąjį numerį taisė ir perrašė pasaulietis Petras Plumpa, Šv. Šeimos kongregacijos sesuo Genovaitė Navickaitė ir pats redaktorius. 1972 m. kovo mėn. Simno klebonijoje gimė pirmasis „LKBK“ numeris. Pravieniškųjų lageryje kalinčio kunigo Juozo Zdebskio vardo dienos garbei buvo įrašyta kovo 19-osios data. Petras Plumpa savo įrengtoje slaptavietėje padaugino pirmuosius „LKBK“ egzempliorius. Ilgą laiką „LKBK“ skirtos medžiagos surinkimo centru buvo Donelaičio g. 36 – Kaune slapta veikusių Eucharistinio Jėzaus seserų namas.

Redaguojant pirmuosius „LKBK“ tekstus, daug padėjo mano lituanistinių studijų vyresniojo kurso bičiulis Kazimieras Ambrasas, kuris baigęs studijas, du dešimtmečius dėstė Vilniaus universitete, tapo humanitarinių mokslų daktaru, tyrinėjo vertimo teoriją ir praktiką, parašė svarbias lituanistikos mokslo knygas, iš italų ir anglų kalbų išvertė grožinės literatūros kūrinių. Daug rizikuodamas jis redagavo ne tik „LKBK“, bet ir kunigo Prano Račiūno sumanytą laikraštį „Aušra“. Šis drąsus mokslo vyras 1981 m. įstojo į slaptai veikusią Jėzaus draugiją, baigė pagrindinį įsi-

kūrusią kunigų seminariją, tapo iškiliumi kunigu, kurio plunksnai priklauso ir daugelis jo katalikiška tematika parašytų knygų. Atkūrus Nepriklausomybę, kurį laiką dėstė Kauno kunigų seminarijoje, paskui trejetą metų buvo Vatikano radijo lietuviškų laidų vedėju, kunigavo Kanadoje, JAV, Filipinuose. Dabar sėkmingai darbuojasi Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) rektorate. Už didelius nuopelnus dirbant Lietuvos dvasinio atgimimo bare, šiam tyliam ir kukliam mokslininkui, rašytojui ir kunigui Kazimierui Ambrasui tikrai turėtų būti paskirta Laisvės premija.

Leidžiant „LKBK“, didelę darbo našumą turėjo prisidėmusi Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacijos narė, lietuvių kalbos ir literatūros specialistė Elena Šuliauskaitė. Atrenkant medžiagą ir tvarkant bei redaguojant rankraščius jai padėdavo taip pat pašvęstojo gyvenimo sesuo lituanistė Bernadeta Mališkaitė.

1983 m. areštavus kunigą S. Tamkevičių, „LKBK“ leidimo vairą perėmė pagrindžio kunigų seminarijos auklėtinis, fizikos-matematikos mokslų daktaras Jonas Boruta, dabartiniais laikais buvęs Telšių vyskupu. Malonu pažymėti, kad Telšių vyskupas emeritas J. Boruta ir šauniosios pašvęstojo gyvenimo seserys E. Šuliauskaitė bei B. Mališkaitė tapo 2021 m. Laisvės premijos laureatais.

„LKBK“ nuolatiniais rėmėjais bei jos redaktorių konsultantais buvo iškiliai Lietuvos vyskupai, už nepataikavimą sovietinei valdžiai ištrėmti iš savo vyskupijų: Vincentas Sladkevičius ir Julijonas Steponavičius. „LKBK“ leidimui aktyviai talkino be jau mūsų minėtų – veiklieji kunigai Alfonsas Svarinskas, Jonas Kaunecas, Juozas Zdebskis, Bronius Antanaitis, Jonas Lauriūnas, Kastytis Matulionis, Pranas Račiūnas, Virgilijus Jaugelis, gyvąją legendą jau tapusi vienuolė sesuo Nijolė Sadūnaitė, kitos pašvęstojo gyvenimo seserys Genovaitė Navickaitė, Julija Kuodytė, Birutė Briliūtė, Regina Teresiūtė, Gema Stanelytė ir kiti.

„LKBK“ leidimas reikalavo didelio, pasiaukojamo darbo, pasitikėjimo vienas kitu, ryžto ir drąsos. Į šio leidinio leidimo ir platinimo talką stodavo ir pasauliečiai idealistai, kuriems labai rūpėjo Bažnyčios ir Tėvynės likimas. Iš tokių jau mūsų minėtas P. Plumpa, Vladas Lapienis, Anastazas Janulis, Povilas Buzas, Vytautas Vaičiūnas (vėliau įšventintas kunigu) bei kiti. Daugelis jų už savo patriotinę veiklą buvo įkalinti sovietiniuose lageriuose, persekiojami, mėtomi iš darbų, kiti – „neaiškiomis aplinkybėmis“ tragiškai žūdavo pačioje okupuotoje Lietuvoje. Čekistai, norėdami sutrukdyti pagrindinę veiklą, taip pat dažnai braudavosi į šeimas, regždami jose įvairias intrigas, tarpusavyje nesantaiką ir pan. Platinant „LKBK“ man teko bendrauti su didelių gabumų turėjusiu Jonu G., baigusiu tuometinį Politechnikos institutą. Iš jo aš gaudavau to-

liau platinti pavienius „LKBK“ numerius. Gydytojai L. „proteguojant“, jis atsidūrė jos dirbamoje ligoninėje, kurioje ši ponija turėjo KGB remiamas vadovaujamas pareigas. Toje ligoninėje Jonas buvo užmuštas. Vėlionio artimiesiems „patarta“ tylėti...

Įtartinų asmenų namuose buvo daromos kratos, KGB stengėsi surasti ir likviduoti slaptas religinės spaudos spaustuves. Su „LKBK“ susijusiems žmonėms buvo sudaromos vadinamųjų „priešvalstybinių nusikaltimų“ bylos. Nuteistas aštuoneriems metams griežtu režimu kalėti aktyvus „LKBK“ leidimo talkininkas P. Plumpa. Nuteisti kalėjimo bausmėmis P. Petronis, V. Jaugelis, sesuo N. Sadūnaitė.

Antrųjų „LKBK“ leidimo metų pabaigoje Maskvoje buvo suimtas aktyvus šio leidinio platinimo talkininkas, Andrejaus Sacharovo įkurto Pilietinams teisėms ginti komiteto narys ir rusų kalba pogrindyje leidžiamos „Einamųjų įvykių kronikos“ redaktorius – biologijos daktaras Sergejus Kovaliovas. Jis po Vilniuje vykusių teismo farso buvo nuteistas 7 metų griežtojo režimo lagerio ir trejų metų tremties bausme.

Nepaisant aukų, „LKBK“ leidyba ir platinimas nenutrūko. „LKBK“ būdavo spausdinama per kalkę paprastą rašomąją mašinėlę, o vėliau padauginama dažniausiai elektrografiniu būdu. Jos tiražas, manoma, siekdavo per 200 egzempliorių. Ne vienas, perrašinėdamas ją rašomąją mašinėlę, didino jos skaičių.

„LKBK“ numeriai pasiekdavo Vakarų per į mūsų kraštą atvykusius turistus arba per Maskvoje gyvenusius disidentus. Ši leidinio „kelionė“ buvo labai rizikinga, kartais ji baigdavosi per surengtą kratą sovietinėje muitinėje. Tačiau pasiaukojusių žmonių sumanumo dėka visi „LKBK“ numeriai pasiekdavo laisvojo pasaulio erdvę. Iš pradžių atspausdintais lapeliais, o paskui - fotografijos juoste, paslėpta įvairiuose suvenyruose, dantų pastos tūbelėse ir pan.

Išeivijoje gyvenęs veiklus lietuvių visuomenės veikėjas ir „LKBK“ skleidėjas kunigas Kazimieras Kuzminskas, perskaitęs Vakarų pasiekusį „LKBK“ pirmąjį numerį, rašė: „Kai skaičiau „LKBK“ pirmąjį numerį, kuris mane tiesiog pribloškė, pasidarė aišku, kad pavergtoje Lietuvoje prasidėjo naujas kovos su komunizmu laikotarpis slaptai pogrindyje leidžiamu rašytu žodžiu, iškeliant okupantų nusikaltimus į viešumą, kad jie būtų žinomi Lietuvai ir pasauliui. Apsvarstęs supratau, kad mes, išeiviai, neturime būti abejingi „LKBK“ likimui ir, mylėdami tėvynę Lietuvą, privalome tęsti jų darbą laisvėje, leisdami „LKBK“ lietuvių kalba ir versdami ją į anglų, ispanų ir prancūzų kalbas bei plačiai skleisdami laisvuose kraštuose, kad šie sužinotų, koks yra komunizmas“. Tai buvo ne tik pasakyti gražūs žodžiai.

(keliamą į 8 psl.)

1949 metų kovo 25 dienos trėmimui „Bangų mūša“

Rokiškio rajono tremtiniai Uršatuose

(atkelta iš 1 psl.)

Gyvenome Rokiškio rajone, Viko-
nių kaime. Tėvai, paveldėję iš sene-
lių apie 40 ha žemės ūkį, buvo viduti-
niai ūkininkai. Tėtis, nesumokėjęs
mokesčių, po ilgų kankinimų buvo
nuteistas ir išvežtas į Sverdlovsko la-
gerius. Mama, likusi su mažamečiais
vaikais, 1949 m. įstojo į kolūkį, bet
tai neišgelbėjo nuo tremties. 1949 m.
kovo 25-osios naktį apsupo namelius,
prikėlė visus iš miegų ir mamai davė
tik dvi valandas susiruošti, nepaaiš-
kinę, kur veš. Vežimais išvežė į Ro-
kiškio geležinkelio stotį.

Stotyje jau stovėjo gyvulinių va-
gonų sąstatas ir šurmuliavo labai
daug žmonių, suvežtų iš viso rajono.
Prikišo pilnus vagonus, užkalė duris,
kad nepabėgtume. Po dviejų parų są-
stato komplektacija baigta, ir trauki-
nys pajudėjo į nežinią. Vaizdas siau-
bingas: visi verkia, šaukia, aimanuo-
ja, bet jau važiuojam. Sustoję stotyje,
kad garvežys pasipildytų kuro –
anglių, o apie žmones niekas nesuka
galvos – tik išleisdavo po kelis atsine-
šti „kipetoko“ (virinto vandens) ir
į „tualetą“ po vagonais.

Po keliolikos parų vargingos ke-
lionės ir gal kelių netekčių, trauki-
nys sustoję Irkutso sr., Tirtėje. Vi-
sus išlaipino. Pradėjo lyti. Buvo jau
1949 m. balandžio 15 d. Nuvežė į
gaisrinę. Praleidus vieną naktį, ba-
landžio 16 d. pakrovė į sunkvežimius
ir prasidėjo kelionė į „Uršatus“, taip
vadinosi kolūkis prie Sajanų kalnų
papėdės, apie 100 km nuo Tirtės.
Mašinos klimpo, gedo, bet buvo vie-
nas „studabekeris“ – amerikietiškas,
kuris ištraukdavo.

Šv. Velykos buvo balandžio 17 d.
Jono Grigonio tėtis viename kaime
ieškojo kiaušinių, bet niekur negavo –
rusai buvo biedni. Iki Uršatų likus
6 km, visus išlaipino, nes mašinos
įklimpo, toliau kelio nebuvo. Išlai-
pino miške, kas dar stipresnis užkūrė
laužą. Grigonių šeima turėjo žirnių
maišą, tai kažkoku būdu kepėm.

Po kurio laiko atvažiavo vežimai
su jaučiais, sukrovė į vežimus mantą,
mažus vaikus ir senelius surišo su
virvėmis, kad neiškristume vežant
per duobes ir kelmus, ir nuvežė į
„Uršatų“ kolūkį. Tai buvo mažas,
varganas kaimelis, kuriame gyveno
10 rusų šeimų, buvo 16 namų. Mus,
lietuvius, apgyvendino po dvi šeimas
į vieną namą. Buvo atvežta 12 lietu-
vių šeimų. Jau Uršatuose abu su se-
serimi susirgome plaučių uždegimu.
Nei vaistų, nei daktarų – gydė žo-
lelėmis ir karšta arbata, taip ir pa-
sveikom. Gerai, kad ir iki šiandien
beveik sveiki, nors nuo tos dienos
pragyventa 70 metų. Kaip mama iš-
gyveno tokį pragarišką gyvenimą,
nežinau...

Į Uršatus buvo atvežta 12 lietuvių
šeimų, po kurio laiko mirė trys žmo-
nės: Mikalkėnas ir abu Brašioniai tė-
vai, liko viena duktė. Palaidoti jie bu-
vo kitame Ivanovkos kaime. Vėliau
mūsų šeima perkėlė gyventi pas Bra-
žionis. Ten pragyvenome trejus me-
tus, apsirpatome – buvo visko: gero ir

blogo, šilto ir šalto, ir alkano gyveni-
mo. Rudenį pradėjau lankyti mokyk-
lą, per trejus metus baigiau 2 klases.

Atėjo žiema. Mama išėjo prie šu-
linio atsinešti vandens, ir jo jau neat-
sinešė – lūžo šulinio svirtis ir trenkė
per galvą. Mama prarado sąmonę.
Kažkas iš kaimynų su arkliu nuvežė
už 20 km į ligoninę. Ten išgulėjo 2
mėn., pasveiko ir grįžo. Mus, vaikus,

Edmundas su Irena

7 klasės baigimo proga direktorius, mokytoja ir mokiniai. 1958 metai

globojo kaimynai. Atrodė, kad jau
bus viskas gerai, bet viena nelaimė
nevaikšto. Mama susirgo gelta, ir vėl
į ligoninę. Po kurio laiko pasveiko ir
grįžo pas vaikus. Vėl šeimos rūpes-
čiai ir kolūkio darbai. Ačiū Dievui,
kad šalia buvo gerų žmonių.

Kaimas mažas, pradėjo statyti kul-
tūros namus, mokyklą su kino sale.
Seną mokyklą pavertė vištide, ir ban-
dė auginti vištas. Jas prižiūrėjo ma-
ma. Su jomis nesisekė, kadangi buvo
daug plėšrūnų: vanagų, lapių, žiurkių.
Viskas greitai užsibaigė. Mama, kaip
ir visi, dirbo visokius kolūkio dar-
bus – ir vyriškus, ir moteriškus.

Prisimenu, rudenį prasidėjus kūli-
mo darbams, nuėjus į klojimą įsipy-
liau saujelę žirnių į kišenę. Pamatė
brigadininkas, liepė žirnius išpilti ir
pasakė, kad daugiau manęs čia ne-

matytų. Tuo metu kolūkis augino
grūdus ir dar turėjo gyvulių – karvių,
arkių, turėjo nemažą pulką avių, bet
įsisuko vilkai ir jų nebeliko.

Kolūkyje javus ir šieną pjaudavo
dalgiais. 20 km už Uršatų Hortagne
kaimelis vertėsi miško pramone, o
dar toliau matėsi Sajanų ledo kalnai.
Uršatuose visą vasarą nuo šiaurės
pusės už pastatų neatšildavo žemė.
Tame kaime ir gyvenome – mama su
dviem vaikais. Tėtis vis dar kalėjime.

Jono Grigonio pasakojimu, vieną
gražią 1952 m. vasaros dieną tėtis
grįžo į šeimą. Pasakotojui (J. Grigo-
niui) tada buvo 13 metų. Jis ganė
kolūkio karves – taip išpuolė tą die-
ną, nes visą laiką ganydavo jo tėvai.
Mato – ateina kažkoks nematytas
žmogus ir laužyta rusų kalba klausia,
ar dar toli toks kaimas. Jonas atsako,
kad netoli, ir mes ten gyvename. Vėl
klausia, ar ten gyvena Stašienė su
vaikais. Jonas iškart suprato ir pradė-
jo kalbėti lietuviškai. Pakeleivis labai
apsidžiaugė. Jonas pasakė, kad kai-
mas visai netoli, už dviejų kilometrų,
ir parodė Jonui Stašiui, kur gyvena jo
žmona su vaikais.

Prie namų susitikome su tėčiu,
nors mes, vaikai, jo nebepažinome.

Kaimynystėje gyveno Grigonių
šeima su dviem vaikais – Jonu (12
metų) ir Algiu (10 metų). Susipaži-

lūkį, visus perkėlė į Tagną. Tai dide-
lis kaimas, buvo parduotuvė, vidurinė
mokykla. Kolūkis duodavo už darba-
dienį po 2 kg grūdų ir 1 rublį. Tagnoje
Augustas susitiko gyvenimo draugę
Verutę Ribašauskaitę, taip pat trem-
tinę, kilusią iš garsios šeimos – buvo
dar trys broliai. Gavo pirties dydžio
butuką. Gimė du vaikai: Antanas –
1955 m. ir Jonas – 1956 m. Nors bu-
tukas labai mažas ir senų žmonių jau
nemažai, bet Augustas žiemai pri-
imdavo mane gyventi. Aš lankiau
mokyklą, o gyvenome už 9 km.

Ir štai 1957 m. Augusto šeima
gavo leidimą grįžti į Lietuvą. Čia jie
sulaukė dar trijų dukterų ir sūnaus.
Tėvai palaidoti Rokiškio r., Žiobiškio
kapinėse, visi vaikai gyvena Rokiš-
kio rajone.

Kita šeima – Kazimiero Gegžno.
Lietuvoje gyvenome vieni šalia kitų.
Susitikome naktį Rokiškio geležin-
kelio stotyje. Važiavome viename
vagone. Išlaipino Sibire, Tirtėje.
Gegžnai gyveno kartu su Grigoniais.
Kazimierui liepė stoti į kolūkį, jis
nestojė, todėl jiems neleido gyventi
kartu. Tada Kazimieras netoli, pa-
krantėje, išsikasė „zemlenką“ – po-
žeminį bunkerį ir ten apsigyveno su
šeima. Kazimieras dirbo kolūkyje,
bet pareiškimo nerašė, todėl nuteisė
15 parų arešto.

Jasinevičienė su suau-
gusiais vaikais Augustu
(29 metų) ir Aldona (28
metų), taip pat kaimynai
iš Rokiškio rajono, Vaid-
lonų kaimo. Uršatuose
gyvenome beveik kartu.
Dar ir daugiau gyveno
lietuvių šeimų, tik su ki-
tais mažai bendravome.

Tėtis dirbo miško
pramonėje netolimame
kaime ir pasiėmė visą
šeimą. Tai Artel 1-ovo
maja kaimas. Panaikino
kolūkį ir visus likusius
gyventojus, tiek rusus,
tiek lietuvius perkėlė į
Tagną. Miško pramonėje
tėčiui buvo geriau, nes
už darbą mokėjo, ir kai-
me veikė parduotuvė.
Miško pjovimas rankiniu

pjūklų labai sunkus, pušys storos,
80 cm ir storesnės, jas nupjauni, nu-
geni šakas, supjauni metro ilgio ka-
ladėm, sukapoji ir sukrauni į eilę,
kad vakare atėjęs matininkas galėtų
išmatuoti, kiek per dieną pagamin-
ta kubinių metrų. Dienos norma – 6
kubiniai metrai. Dirbdavo 6 dienas
per savaitę ir žiemą, ir vasarą. Pjūk-
lai būdavo valdiški ir juos galasda-
vo pjūklininkas, už tai reikėjo mo-
kėti 1 rublį.

Mama dirbo vadinamojoje „Sma-
lakurkoje“, kur virė terpentinę ir
smalą. Aš mokiausi kaimo mokyk-
loje. Čia buvo mokomasi iki 5 kla-
sės, o už 9 km Tagne buvo 10 klasių
mokykla. Susisiekimo priemonių jo-
kių nebuvo, tik pėstute per miškus,
pelkes.

1952 m. panaikinus „Uršatų“ ko-

(Bus daugiau)

Istorija apie Bronislavą Kairytę-Rusteiką

(atkelta iš 1 psl.)

Tik Rusijos gilumoje traukinys sustodavo kartą per parą. Mūsų vagonė nemirė niekas, o iš kitų vagonų mirusįjį tiesiog užkasdavo prie geležinkelio sankasos, kai sustodavo traukinys.

Pirmoji stotelė buvo Taišeto miesto (Irkutsko sr.) Sujetichos kultūros parkas. Iš ten dviem „palutarkomis“ keliavome į kolūkį, kurio pavadinimo dar nežinojome. Kėlėmės plaustu per Biriosos upę (Rusijos

Kaireje: Marijona Kairienė su kaimyne ir jos sūnumi, Taišetas

upės Angaros intakas). Atvežė į Irkutsko sr., Taišeto r., kolūkį „Krasnij Oktiabr“. Kelias šeimas apgyvendino viename barake. Aš susirgau „drugiu“ (geltoną karštinę), aptekome utėlėmis. Be to, vietiniai rusai mus vadino „bandity“. Iš pradžių kolūkyje dirbome lauko darbininkėmis, vėliau miškų ūkyje genėjome medžius, degindavome šakas. Per metus vieną kartą leisdavo nuvykti apsipirkti į Taišeto miestą, kuris buvo už 45 kilometrų.

1954 m. susipažinau su politiniu kaliniu Povilu Rusteika ir sukūrėme šeimą. Tais metais mane, vyrą ir mamą perkėlė į Irkutsko sr., Taišeto r., Safronovko kaimą. Iki Taišeto miesto jau buvo tik 8 km. Apgyvendino viename barake su 18 šeimų. Kartu su mumis gyveno Marinai, Sugintai, Klapatauskienė, Jakubonienė, Joku-bauskas, Juodinskai. Kitų jau nebe-

pamenu. Pradėjau dirbti karvių fermoje melžėja. Pasiimti pieno nebuvo įmanoma, nes dirbančios rusės stebėjo kiekvieną žingsnį. Už darbdarius kartą per savaitę gaudavome „kiaulinių“ miltų. Iš jų su mama kepdavome „lepioškas“ (duonos bandeles). Čia žiemos būdavo labai šaltos. Kartais temperatūra siekdavo net iki 60 laipsnių šalčio.

1958 m. mūsų šeimai leido grįžti į Lietuvą, bet turėjome pasirašyti sutartį, kad dar dirbsime trejus metus. Grįžome 1962 m. balandžio 5 d. Niekas mūsų nenorėjo registruoti, o ir neturėjome kur gyventi. Padėjo tuometinis Kartupių kaimo tarybinio ūkio pirmininkas Popovas. Mūsų senoji sodyba buvo nugriauta. Kartu su mumis grįžo vaikai, gimę tremtyje: duktė Danutė, gimusi 1954 m., sūnus Petras, gimęs 1956 m., sūnus Albinas, gimęs 1958 m.

1962 m. pradėjau dirbti Kartupių tarybiniam ūkyje karvių melžėja. Su vyru keliai išsiskyrė. Grįžus namo, susiradau tėvą, bet jis nenorėjo mūsų pažinti, nes bijojo saugumo. Dirbo ir gyveno kitur.

Po metų sužinojau, kad yra darbo vietų Lybiškių kaimo gumos ir plastmasės ceche. Atėjusiems dirbti suteikdavo butus, nes darbo sąlygos buvo kenksmingos, ir trūko darbininkų. Įsidarbinau ir gavau butą, kuriame iki šiol ir gyvenu (Stoties g., Lybiškių k.). Gumos ir plastmasės ceche išdirbau 20 metų. 1984 m. išėjau į pensiją. Mano mama Marijona Kairienė mirė 1968 m., būdama 63 metų. Palaidota Varlaukio kaimo kapinėse.

***

Tremtis, nežmoniškos gyvenimo sąlygos palaužė Bronislavos sveikatą, tačiau ji stengiasi nepasiduoti likimo išbandymams. Ji sako, kad gyvenimas priima žūtutinę kovą dėl išlikimo. Jos baigtis priklauso nuo paties žmogaus, o kartais ir nuo sėkmės. Šiuo metu Bronislava yra garbingo 86 m. amžiaus Turi nedidelį sodelį, kurį puoselėja ir juo rūpinasi, o jos gėlynai puošia kaimelį gražiaisiais žiedais.

**Pagal Bronislavos pasakojimą
parengė Laimutė KETERIENĖ**
Nuotraukos iš asmeninio archyvo

Skelbimas

Balandžio 2 d. (šeštadienį) 11.30 val. Lietuvos žemės ūkio ministerijos Didžiojoje salėje (įėjimas iš Operos ir baletų teatro pusės, Gedimino pr. 19, Vilnius) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas.

Dalyvių registracija nuo **10.30 val.** Suvažiavimo darbotvarkė: meninė dalis, svečių pasisakymai, ataskaitos, rinkimai, aktualių klausimų aptarimai.

LPKTB valdyba

Išsėkitės ramybėje

Joana Januševičiūtė-Platkevičienė
1926–2021

Vaitkūnų k., Pušaloto valsč., Pasvalio r. gyvenusi Januševičių šeima dirbo 7 ha žemės. Duktė Joana mokėsi Panevėžio amatų mokykloje ir ruošėsi būti medicinos sesele. 1946 m. už partizanų palaikymą, Lietuvos vėliavos iškėlimą ir kuliamąją mašiną, kurią kaimynas paprašė įsirašyti į savo turto aprašą, tėvas buvo nuteistas 10 m. lagerio. 1948 m. Joana ištekėjo už Vytauto Vasiliausko ir besilaukianti su mama išstremiamos į Barūną Buriatijos Mongolijoje. Išvežimą pasirašė vyras ir Fėliutė Vyšniauskaitė. Kad vyras, kaip ir jo tėvas, sribas – Joana net neįtarė. Kaimynė parašė į Sibirą, kad vyro motina Vasiliauskienė stebėjo išvežamas moteris ir tuojau įsikėlė į jų namus. Tremtyje lengvai bendraujanti ir rusiškai suprantanti Joana netruko įgyti pasitikėjimą. Ji, mama ir kita barako kaimynė su vaikais nutarė bėgti į Lietuvą. Už Irkutsko, Kanske, moteris sugavo ir nuteisė. Teisėjai, jau žinodami, kad netrukus būsiąs įsakymas paleisti moteris su mažais vaikais, bėglėms paskyrė 3 m., atliekant bausmę darbų kolonijoje-kalėjime. Vaikai buvo atskirti 9 dienoms tariamo karantino. Joanos pusantrų metų duktė Gražina susirgo plaučių uždegimu ir mirė. Joanai teko kalėti trejus metus, o kaimynė su vaikais buvo paleista. Grįžusi į Barūną, dirbo miško priėmėja. Saugumas Joaną stengėsi užverbuoti, bet ji spaudimui nepasidavė ir sutikimo nepasirašė. 1956 m. iš kalėjimo paleido J. Januševičių, o 1957 m. visa šeima gavo leidimą grįžti, tačiau Lietuvoje neturėjo kur apsistoti: emigravę Joanos mamos giminės gyveno Kanadoje ir Amerikoje, o tėvelio giminė buvusi neplati. 1960 m., iškirtus miškus aplink Barūną, nebeliko darbų. Tuomet Januševičiai grįžo į Lietuvą. Joana pradėjo dirbti Panevėžio fabrike „Lino pluoštas“. Susipažino su vairavimo mokytoju Vincu Platkevičiumi. Pasistatė namus, į kuriuos Joana ir Vincas, mūsų vadinti Janute ir Vinciuoku, sukviėdavome savo mylimas gimines, draugus, tremtinius. Joana labai mylėjo savo tėviškę Vaitkūnų k. Giesmės ir dainos jai teikė tvirtybės netekus vyro. Palaidota Pasvalio r. Pušaloto kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame Januševičių ir Platkevičių giminių artimuosius.

Buvę Barūno tremtiniai ir jų vaikai

Mindaugas Bulota
1950–2022

Gimė Utenos r., Leliūnų valsč., Galalių k. 1951 m. spalio mėn. aštuonių asmenų šeima išstremta į Krasnojarsko kr., Novosiolovo r., Anašo k. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėviškėje. 16-metis Mindaugas atvyko į Kauną mokytis, čia ir pasiliko. Vedė, užaugino dukterį ir sūnų.

Užjaučiame žmoną Audronę, sūnų Kęstutį ir dukterį Vilmutę su šeimomis.

LPKTS Kauno filialas

Užjaučiame

Su Povilu Jakučioniu kartu praėjome visą kelią nuo pat Sajūdžio metų iki Lietuvos įsitvirtinimo Europos Sąjungoje ir NATO, iki išbandymų krizėmis bei politinėmis pergalėmis ir pralaimėjimais. Povilo šviesi išmintis, politinio kalinio patirties užgrūdintas stuburas buvo neįkainojama talka Lietuvai. Netekus tikro Tėvynės patrioto, buvusio Seimo nario, politinio kalinio, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Garbės pirmininko, architekto dr. Povilo Jakučionio nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Europarlamentarai Rasa Juknevičienė ir Andrius Kubilius

***

Mirus buvusiam Irkutsko sr. Zimos r. tremtiniui Leonui Maziliauskui, nuoširdžiai užjaučiame dukterį Ireną Maziliauskaitę.

LPKTS Kauno filialas

***

Nuoširdžiai užjaučiame filialo narę Gražiną Daukšienę, mirus broliui Gediminui Jonui Dainiui.

LPKTS Kauno filialas

Tremtinys ISSN 2029-509X
www.lpkts.lt

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

Įmonės kodas 300032645

Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365 AB „SEB“ bankas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204, 8 667 39218
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com
El. p. lpkts@lpkts.lt

2 spaudos lankai. Tiražas 1100 egz.
Kaina 0,90 euro.

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų,
tremties ir tautos netekčių
atspindžiai“ remia
(2022 m. skirta 15000 eurų)

Paminėtas leidinio 50 metų jubiliejus

Dr. Raimundas KAMINSKAS

Alytaus rajone, Simne, vyko iškilmingas minėjimas „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai – 50 metų“. Ta proga Simno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, o Simno kultūros namuose vyko konferencija su menine programa.

Minėjime dalyvavo Kauno arkivyskupas emeritas, kardinolas Sigitas Tamkevičius SJ, Kaišiadorių vyskupas doc. teol. dr. Jonas Ivanauskas, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, Alytaus rajono savivaldybės meras Algirdas Vrubliauskas, Lietuvos gyventojų ge-

nocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinis direktorius dr. Arūnas Bubnys, Vilniaus universiteto prof. Arūnas Streikus, Laisvės premijos laureatė, sesuo eucharistietė Bernadeta Mališkaitė, prof. Arvydas Šeškevičius ir kiti garbingi svečiai.

Autoriaus nuotraukos

Šv. Mišias aukėjo kardinolas Sigitas Tamkevičius

Iškilmingo minėjimo svečiai Simne

LGGRTC direktorius Arūnas Bubnys

Minėjimo akimirka

Alytaus r. meras Algirdas Vrubliauskas, kardinolas Sigitas Tamkevičius ir vyskupas Jonas Kauneckas

Didelio pasiaukojamo darbo ir drąsos vaisius – „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“

(atkelta iš 5 psl.)

Vakaruose padauginti „LKBK“ egzemplioriai būdavo perduodami įvairioms radijo stotims, spaudos tarnyboms, lietuvių radijo valandėlėms. Išversta į anglų, prancūzų, ispanų, italų, vokiečių, portugalų kalbas, „LKBK“ pasklisdavo per žinių agentūras po pasaulį. Iš Vakarų radijo stočių ji pasiekdavo ir Lietuvą. Jos skaitomus tekstus dažnai tekdavo pasiklausyti per Vatikano ar „Amerikos balso“ radiją iš man specialiai pažįstamo radijo techniko sumontuotos mažiau trukdžių turėjusios bangos radijo aparate „Spidola-231“.

Užsienio lietuvių pastangomis „LKBK“ numeriai pradėti leisti atskirais knygomis po keletą numerių viename tome. Pirmasis, gražiai įrištas „LKBK“ tomas išleistas 1974 m. penkių tūkstančių egzempliorių tiražu. Užsienyje leidžiant ir platinant „LKBK“ daug pasidarbo monsinyoras Vincas Mincevičius, ku-

nigai Kazimieras Pugevičius, Kazimieras Kuzminskas, Petras Gavėnas, prelatas Jonas Petrošius bei gražus būrys pasauliečių. Pasauliui buvo pateikiama gyva informacija, rodanti sovietų pavergtos Lietuvos beteisškumo randus, valdžios veidmainiavimą, o tuo pačiu ir mūsų tautos dvasinį atsparumą, tikėjimą, neprarastą viltį. Ji buvo, anot profesoriaus Juozo Brazaičio, „tautinės ir religinės gyvybės bei jos kovos išraiška, kovos priemonė už tautinį bei religinį išlikimą“. JAV lietuvių pastangomis „LKBK“ numeriai sudarė dešimties tomų rinkinį. Galiu pasidžiaugti, kad daugumą jų man padovanojo bebaimis kovotojas už Bažnyčios ir Lietuvos laisvę kilniaširdis monsinyoras A. Svarinskas.

Dešimtojo tomo paskutinis – 81-asis numeris skirtas šviesios atminties Vilniaus vyskupui Julijonui Steponavičiui „už ištikimybę Bažnyčiai 28 metus nešusiam tremtinio dalią“.

Malonu prisiminti, kad su juo teko bendrauti ir man.

Vienuoliktasis tomas išėjo 1997 metais jau laisvoje Lietuvoje ir skirtas „LKBK“ 25-mečiui pažymėti. Jame buvusio redaktoriaus, dabar – garbingo kardinolo S. Tamkevičiaus pratarmė bei knygos autoriaus Vido Spenglos (Algimanto Žilinsko) įžanginis žodis. Šį tomą redagavo kunigas R. Grigas ir pašvęstojo gyvenimo seserys Birutė Briliūtė bei Loreta Paulavičiūtė.

2001 m. Lietuvių katalikų mokslo akademija išleido to paties autoriaus V. Spenglos vienuoliktojo tomo papildytą bei naujai suredaguotą leidimą, pavadintą „Bažnyčia, „Kronika“ ir KGB voratinklis“.

Neseniai, pažymint „LKBK“ 50-meį, visuomenei buvo pristatyta iliustruota knyga – pasakojimas vaikams „Kronika. Slaptos knygos istorija“ (įdomi ir suaugusiems). Ją išleido Labdaros ir paramos fondas

„Bažnyčios kronika“ kartu su Caritas leidykla „Artuma“. Teksto autorė – ses. Dangulė Gervytė, dailininkė Jūratė Tamošiūnaitė-Karašauskienė.

Žinomas Ateitininkijos vadovas, profesorius ir kunigas Arvydas Žygas savo straipsnyje „LKBK“ pamokos rašė: „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ – žodžiai, kurių prasmė šiandien nėra iki galo suvokta. Jie reiškia daugiau negu sudėta į kelis šimtus sunkiai įskaitomų senoviškos rašomosios mašinėlės mašinarščio puslapių arba į 10 gražiai suredaguotų ir išleistų tomų. Žodžiai „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ įprasmina Amžinąjį Žodį, kurio šaltinis yra Amžinoji Tiesa“.

Šios „Amžinosios Tiesos“ blyksniai visada tegul būna mūsų atmintyje, mūsų širdyse, žadindami vis didesnę norą kilti į Šviesą, į doros Lietuvos kūrimo darbą.

Parengė
Zigmas TAMAKAUSKAS